

Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi

Ey Türk Gençliği!

Birinci vazifen, Türk istiklalini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir. Mevudiyetinin ve istikbalinin yegane temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek, dahili ve harici bedhahların olaacaktır. Bir gün, İstiklal ve Cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkan ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkan ve şerait, çok nâmusait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve Cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zaptedilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilâhissal işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şerâitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gazet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr ü zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerâit içinde dahi, vazifen; Türk İstiklâl ve Cumhuriyetini kurtarmaktır! Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur!

Mustafa Kemal Atatürk

“BÜTÜN ÜMİDİM GENÇLİKTEDİR.”

KARANFİL

KARANFİL

Kültür Sanat ve Edebiyat Fanzini

Yıl: 3 Sayı: 5

OCAK 2019

Sabahattin Zaim Sosyal Bilimler Lisesi

Adına İmtiyaz Sahibi

Zehra ÇINAR BOY

Tasarım

Aleyna GÖRGÜLÜ

Selim DEMİRTUĞ

Editör

İrem N. Serim

Baskı

Ankara Ofset Matbaa

fil_fanzin@

Yazılardaki görüşlerin sorumluluğu
yazarlarına aittir.

©Her hakkı saklıdır.

Fil'e hayatında fazlasıyla yer veren sayın okur,

"...İçimize bir karanfil düşüyor gibi."

Ve böyle başlıyor hikayemiz ve böyle düşünceye geçiyor duygularımız. Karanfil böyle renklenmeye başlıyor cümle cümle, sonrasında sayfaları taşıracak olan. İçimize bir "düşünce" düştüğünde hepimiz büyütüyoruz onu yavaş yavaş. Onları kağıtla buluşturduğumuzda -karanfili kökünden ayırdığımızda- çevirdiğiniz her sayfada belki de bulabileceksiniz onun kokusunu ve rengini.

Şair, "Sen o karanfile eğilimliydin, alıp sana veriyorum ben de." diyor. Biz de bu zamana kadar bize ait olan düşünceleri koparıp sizlere ulaştırıyoruz. Dergimizi elinde tutan okuyucumuza, bir karanfil demeti ulaştırmış oluyoruz böylece; her yaprağı ayrı bir renk, bambaşka bir koku içeren ve koskoca bir sevgi demeti olan.

"Karanfil" kokan okumalarınız olsun.

Fil, kadim zamanlarda sevgi anlamında kullanılmıştır.

KARANFİL

İÇİNDEKİLER

<i>Kırmızı Masal</i>	Beşir SEVİM	4
<i>Umutla</i>	Tuğçe KAPUSUZ	5
<i>Monotonluğun Sönüşü</i>	İrem N. SERİM	8
<i>Boşluk</i>	F. Birgül SARAC	9
<i>Yağmur Portresi</i>	Ebrar ÖZTÜRK	10
<i>Güneş Tutulması</i>	Feyza ERDOĞAN	11
<i>Sessiz Koro</i>	Büşra SARIKAYA	12
<i>Fetih Kasidesi</i>	Kaan M. BAŞKESEN	13
<i>Başlıksız</i>	Kaan GÜNAY	14
<i>Masa</i>	Özge ÖZMEN	15
<i>Neşet Yoruldu</i>	Melih KALE	16
<i>Tomris Destanı</i>	Beyza N. ERDUGAN	17
<i>Ready Player One</i>	Alperen AKKURT	18
<i>Ahlat Ağacı</i>	İrem EİDEROĞLU	19
<i>Tanrıların Çiçeği</i>	Nesibe KARABULUT	20
<i>Kara Kara</i>	Sule SİNÇAN/Betül BÜYÜK	22
<i>Korku</i>	Zehra ÇİFTÇİ	23
<i>Sıradan Bir Gün</i>	Edip H. ERDEM	24
<i>Yeşermek</i>	Sule ALADEMİR	25
<i>Kayısı Çekirdeği</i>	Zeynep GÜRBÜZ	26
<i>Kekeme Bir Diwa</i>	Hilal ATLIHAN	27
<i>İki Ayrı Yolculuk</i>	İrem N. SERİM	28

KIRMIZI MASAL | ŞİİR

BEŞİR SEVİM

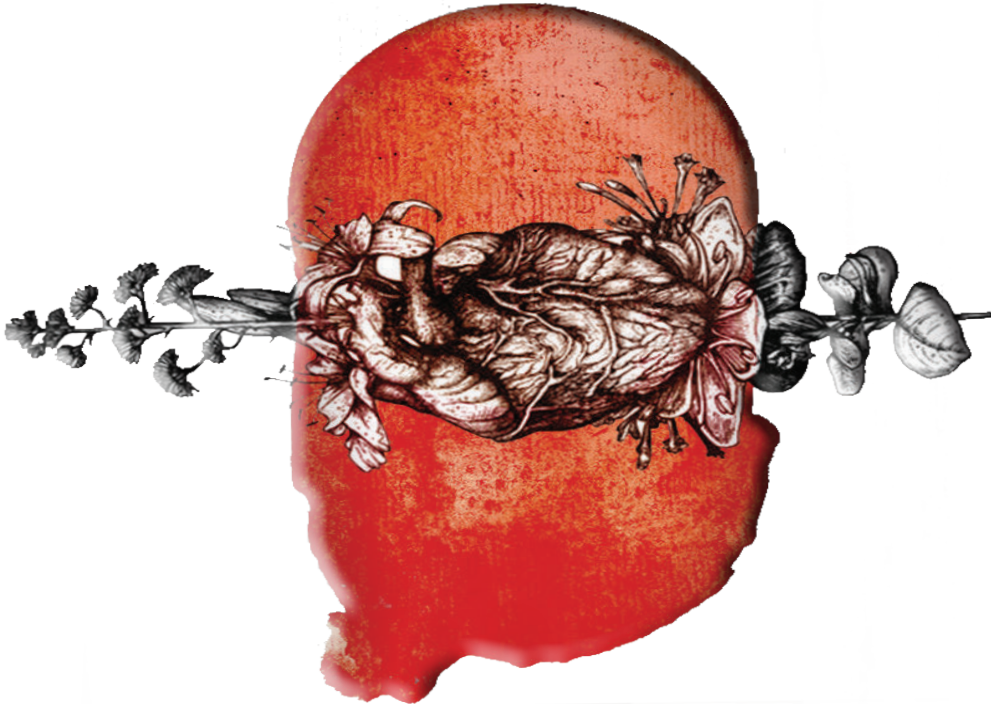
kırmızıyla yazıyorum sana çocuğum, aşkla... parçalanmış bir kusurum ben sana. kirpiklerinin gürültüsünden başka bir şey duyulmuyor buralarda. ve yenilgiler ve yağmurlar içinde hâlâ masallar anlatıyorum kendime, gözüm gördüklerini unutsun diye...

ah çocuğum, kalbime sığmayan ne var bu dünyada? kanıma dokunuyor bildiğim bütün kırmızılar. bir sıkıntı kadar siyahmış gözlerim, kimse leke sanmasın. artık biliyorum, nasıl ve neden yaşıyorum. ki zaman dönüyor sudan bahanelerle. boş ver sen, hiç ıslanmamış bir kirpik bul bana. gölgesinde bir yıldız, bir gece olurum belki uykuna, bir sokağın şakağında nabız gibi atarım kendimi o zaman hayata. nasılsa bir şey var sesinde, benim olmayan bu güzel yüzden, bu yüzden kayıp gidiyor dünya o an, bir salkım hüznle ayaklarımın altından.

kırmızıyla yazıyorum sana çocuğum, aşkla... ve biliyorum tadını kanın. çünkü yalnız bir tek vakti var bende saçlarının. nasılsa çocukluğumdaki gibi hâlâ kuşlar gökyüzünde puldur. sustum avazım çıktığı kadar belki yedi gün, belki kırk gece bir yerde duman yoksa ateş de yoktur. ve ant olsun incire ve zeytine dediğim gibi ant olsun dudaklarının kırmızısına ve boynunun büküklüğüne ve gözündeki çayıra... tekrar tekrar kırılсын istiyorum kalbim. belki o zaman istediğim gibi kendimi üzerek bileyebilirim.

ah çocuğum, senin büyümek sandığın; bir sancı... benim bölündüğüm ve damar damar yarılıp aldandığım. kusurlu ve parçalanmış bu masalda da yenildim sana. gökten üç elma düşsün başımıza ve dursun artık bu kanama. beni bağışla çocuğum, kırmızı bir aşkla.

çünkü kalbime sığmayan bir şey var bu dünyada.

UMUTLA | ÖYKÜ

TUĞÇE KAPUSUZ

Burası küçük bir mahalle. Batıya doğru gidilirse anca on beş dakika sürer şehrin kalabalığı ama doğu daha yakındır. Üç beş adıma bakar bir kuytuda, bir çukurda boğulmak.

Küçücük bir mahalle burası. Köylerden bile küçük sahiden. Üç beş sokakta mekik dokur buranın insanı. Tanırlar da birbirlerini; selamlaşırlar, gözleri her kavuştuğunda. Hembüyük günahdır selalmamak. "Görmedim duymadım"lar sığmaz bu mahalleye.

Delikanlılar okulun duvarına yaslanır akşamları. Hepsi ayrı dikleştirir omzunu. Sert bakmaya çalışır her biri. Komik durur bu bakış, sakalların yeni yeni çıktığı çocuk yüzlerinde -onlar fark etmese de-. Sanırlar ki elleri nasırlaşınca doğunun elleri gibi, dünya dize gelecek; büyüyecek şu küçük mahalleleri.

Turunç göğüslü yaşıt kızlar geçer okulun önünden. Kiminin yavuklusu dayamış sırtını okulun beton duvarına, ondandır salınıp durması ince belinin. Kimi de hızlı hızlı kinle geçer sokaktan. Sanır ki bu hızla giderse ne küçük adamların küçük bakışları kalır geride, ne de bu küçücük mahalle.

Var tabi kahvehane, onsuz mahalle mi olurmuş canım. Gece boyu sıcacık çaylar içilir. Bir akşam vurulur birisi. Alacaklının canına tak etmiştir. Kavga büyür, adam ölür. Tavşankanı çaylar içilir gece boyu. Eee, evvelde babasının çırağıydı kahvehanenin sahibi. Çay nasıl demlenir, insana nasıl sabredilir babasından öğrendi hep. Hala da asılı durur, pos bıyıklı adamın fotoğrafı duvarda.

Sokağın birinde bir kadın boğulur. Çizgilerle süslenen yüzüyle, ellerinde tarhana kokusuyla boğulur. Nedeni bilinmez hala, belki yağmur çok yağdı, belki kadın çok ağladı. Bilinmez nedeni ama kadın bu mahallede boğulur.

Hep hüznler yok tabi. Bir başka sokakta saz caz, düğün, varyete. Kadın da duymuştu zaten

sesleri. Hem görmediniz mi gitmeden biraz önce kıvrılmıştı dudağının kenarı alayla ya da yok yok, kinle. Tıpkı hızlı hızlı giden genç kızda ve borçlu adamın cesedinde olduğu gibi. Düğünde de ne çok oynandı yahu! Hiç mi yorulmaz bu gelin?

Neyse işte öyle. Burası küçük bir mahalle. Doğusundan çıkar gider insanlar, batısından ise şaşkın şaşkın girerler içeri. Ya mahallenin küçüklüğüne şaşırıyorlar ya da bunca sesin birbirine hiç karışmamasına.

Küçük küçük hikayeler döner bu mahallede, her kapının ardında. Sonra oturulur, beklenilir. Tüm aile bekler umutla bir yazar çıksın gelsin diye batıdan. Tabi tutar mı bizim yavan hikaye diye stres de yaparlar. Tırnaklarını kemirir koca adam, evin babası -Bir unutturamadık şu huyunu.-

Gelmez yazar da şair de. Bu mahallenin insanı da ne yapsın yeni güne, yeni hikâyeye uyanır. Tekrar salınır kızlar. Düğün ve cenaze olur aynı anda. Yeni bir çocuk katılır saklambaç oyununa. Bir başka kadın çıkar gider doğudan. Batıdan gelmez yazar. Trenle on beş dakika sürer oysa bu mahalle. Yazarlar gelmez. Bir ben uğrarım arada. Benim de kinim ne çirkin yahu çoluk çocuk, umut, küçücük mahalle demez dağılır her yere. Hikâyedeki herkeste bir nefret. Beni hiç sorma. Bendeki nefret gelmeyen yazarlara, yazarlığa. İşin gülüncü umutla.

KARANFİLLER VE DOMATES SUYU | ÖYKÜ

SAİT FAİK ABASIYANIK

Küçük bir çam ormanı. Vakit sabah. Arı, sinek, kuş sesi. Bir siyah gözlükten görülen yerde ve ağaçlarda güneş parçaları. Sonra uzak, göğün kendi renginden biraz daha koyu kıyılara giden bulutlu deniz.

İşte böyle bir yerde köyün insanlarını düşünüyorum. Kitaplar, bir zaman bana insanları sevmek gerektiğini, oradan yaşama sevinci duyulacağını öğretmişlerdi. Hayır, şimdi insanları kitapların öğrettiği şekilde sevmiyorum. Şiirler, romanlar, hikayeler, masallar bana bunu öğretmişlerdi. Beyinin vapurdan iner inmez çantasını kapam uşaktan öğrenmeyi, sabahleyin altı buçukta doğayla kavga için sokağa fırlamayan adamın çalışmadığını kendi kendime öğrendim. Ama şu sabahleyin altı buçukta doğayla kavga için sokağa fırlamayan adam, isterse akşama kadar insanları aldatmak için didinsin. Kaç para eder. Gözümde, milyonu da olsa kalp parayla metelik etmez.

Şimdi artık kimi sevdiğimi, kime sevgi duyduğumu biliyorum. Günlerden beri kafamı bir adam kaplıyor. Köyde ona Kör Mustafa derlerdi. Bir gözü sola doğru biraz kaymıştı. Sağ tarafının beyazlığıyla gözkapığı arasına ciğer kırmızısı bir et parçası oturmuştu. Böyle mi doğmuştur yoksa çocukken mi bir şey batmıştır? Bu sakat göz öteki gözden daha parlaktır. Daha siyah, daha canlı, daha zekidir. Bana bir kamburu anımsatıyor bu göz. Tuhaf değil mi? Bir kambur insan çirkindir ama bütün kamburlar iyi yürekli, sevimli insanlardır. Arkadaş canlısıdır, şendirler. Ne severim kamburları.

İşte Kör Mustafa'nın bu gözü de bir kambur insanın ruhsal durumunu içine sindirmiş şıkır şıkır, pırıl pırıl, sevimli, çapkın, canlı bir gözdür. Öteki doğru dürüst göz, onun yanında çekingen, sönük, tatsız tuzsuzdur. Pek de kibirlidir.

Kör Mustafa bahçelerde çalışır. Gündeliğe gider. Sarnıç sivar, dam aktarır, kuyu kazar.

Bizim köyün lodos tarafında oturulmaz. Orada fundalar, yabancı meşe palamutları, kocayemişler, çalı süpürgeleri, bir türlü ağaç haline gelmeden ama ağacı öykünürcesine gelişir, birbirinin içine girmiş yaşarlar. Bütün bu fundalıklar Fino Kilisesinin malıdır. Kocaman, kirli sakallı, cin gibi bir papaz “fundalıklar bizimdir” diye arada bir dolaşır. İsteyen olursa ucuza kiraya verir. Ama kimse kiralamaz. Çünkü orman memuru buraları Orman Yasası gereği orman sayar. Aralarında üç beş ufacak çam ağacının bulunduğu yabancı, cüce, oduna bile gelmez çalı çırpı, orman memurunun Orman Yasası sayesinde mutlu yaşar.

Kör Mustafa nasıl becerdi bilmem. Denize diklemesine inen bu çalılığın bir kısmını ne pahasına ayıkladı biliyor musunuz? Tırnakları pahasına. O çalı çırpının sere serpe geliştiği, bu denize diklemesine inen toprak öyle taşlıktı ki... Sonra Mustafa, gündüzleri başka yerde çalışmak zorundaydı.

Akşam olunca çalıların arasına sakladığı kazmasını alıyor, gün ağarınca kadar söküyor, koparıyor, kazıyordu. Kazdıkça kaya, kazdıkça taş. Bütün bir yaz, bütün bir kış orman memurunun baskısı...

Çalı çırpı palamut defne kocayemiş diken ot kök ona karşı koydular. Bu korkunç savaşa üç evlek toprak için Mustafadan başka bizim köyde kimse girişemezdi.

Bir sonbahar günü baktık ki küçük çam ağaçları filizleri, körpe diken yapraklarıyla, üç beş kocayemiş çingil çingil yemişleriyle yer yer esmer, pembe, külrengi toprağa gölge salar. Biz görenler: “Bakarsan bağ, bakmazsan dağ olur.” derdik.

Bilmedik ki dişle tırnakla kanla canla, doğa denilen canavarı yenmek gerekir. Ben bu savaşa tanığım. Mustafa'nın kör gözünün hiddetten ala bulandığı günleri biliyorum. Bu kavga, Romalı tutsakların aslanla dövüşmesinden farklıydı. Romalı tutsak, aslana bir çeyrek saat içinde yeniliyordu. Mustafa ejderhayı bir yıl içinde, kimi kez umutsuzluktan kimi kez umuttan yeniyordu.

Bir sabah her zamanki çamın altına vardım ki bir köylü kadın, üç yarı çıplak çocuk, garip birtakım taşlar, tahtalar, saçlarla bir şeyler yaparlar. Bu, her yanından poyraz, lodos, gündoğusu, keşişleme, yıldız, karayel giren bir evdi. Mustafa arkasına yeşiller giymiş, güçlü bir kadın takmış, üç evleğine çizgiler, ocaklar açıyordu.

“Aslan Mustafa!” dedim. “Su buldun mu su?”

“Deniz kıyısında eski bir kuyu vardı. Tuzlu bir parça ama idari edeceğiz. Şuraya bir sarnıç kazabilsem.”

Onu gördüm mü toparlanıyor hayret, sevgi, saygıyla bakıyorum. Koca yaylamızın üzerinde böyle milyonlarca insan bulunduğunu düşünüyorum. Yine dünya yuvarlağı üzerinde böyle milyonlarca insanın tırnakları, nasırları, çirkinlikleri tek gözleri, tek kollarıyla bir ejderhayla savaşmak için bekleştiklerini düşünüyorum.

Küçük Hanımlar...

Bugünlerde bir gün nişanlınız size koyu al renkli karanfiller yollayacaktır. Dikkat edin, belki Mustafaninkilerdir.

Küçük Beyler...

Domatesler göreceksiniz çarşıda. Elmalar, ferik elmaları gibi kokulu, şekerli, tatlıdır. Keserseniz içinde çekirdekleri altın gibi parlar. Belki de lokantada bir gün şişelere doldurulmuş bir domates suyu içerseniz ve tadını çok güzel bulursunuz. Yunan tanrılarının ölmek için içtiği “nektar” tadını damağınızda hissedersiniz. İnanın ki, Mustafa'nın domateslerinden bir tanesi, içtiğiniz domates suyuna katılmıştır.

MONOTONLUĞUN SÖNÜŞÜ | ÖYKÜ

İREM N. SERİM

Saate bakıyordu; zaman işlesin, dakikalar birbirini kovalasın ve bu yerden bir kez daha kurtulsun istiyordu. Acaba saate bakarak geçmesini istediği her zaman diliminde yerinde saydığını biliyor muydu? Zaman dolduğunda binadan atıyordu kendini. O garip, yerin dibine gizlenmiş; koridorları siyah, duvarları uzun ve bunaltıcı yerden. Hiç merak etmiyordu, o çıktıktan sonra ne oluyordu acaba? O saya saya bitiremediği dakikalardan sonra burada birileri kalıyor muydu? Düşünmek istemiyordu, aklını dağıtmak için adımlarını hızlandırdı. Yarın bir daha gelmeyecekmişçesine kaçtı. Binadan çıkınca nefes aldığını hissetti. Her gün bu hissini eşliğine gelirdi oysa, her sabah uyandığında buraya geleceği için nefesi kesilirdi. Yine de hiç düşünmezdi akşamdan sabahı, her sabahı işten çıkacağı saati düşünmekle başlarken.

İşini sevmiyordu, her gün kasvetli binadan hızla çıkarak kaçmayı deniyordu. Oysa gideceği yeri de sevmiyordu ama orada yalnız olacağını -en azından bir süreliğine- biliyordu. Yalnız kalmak ona huzur veriyor, onu her şeyden uzaklaşmış gibi hissettiriyordu ama uzaklaşamıyordu, uzaklaşamazdı. O yerinde sayıyordu, sayıyordu, sayıyordu; 30 dakika, 20 dakika, 10, 5... Eve vardı, kilidi çevirdi; sanki anahtarı ele geçirmiş kaçmak isteyen bir mahkum gibi sevindi. Oysa parmaklıklardan sıyrılmak hapisneden kurtulmak için yeterli değildi. Her şeye rağmen bu sevinci garipti aslında çünkü içeri girer girmez üstüne kitleyecekti kapıyı ve asıl o zaman bir mahkum olacaktı. Işığı yaktı. Yanıp yanıp sönen en sonunda yanmaya karar veren lambayı izledi. "Yarın." dedi, "Yarın değiştirim. Yoksa patlayacak." -dün de böyle demişti ondan önceki gün de-. Çok bir şeyle uğraşmadı. Bir şeyler hazırladı ama yemedi bile. "Yoruldu." dedi, "O kadar yoruldu ki...". Uykuya daldı, bir günü daha tüketerek. Uyandı, istemeyerek. Kısaydı uykuları, biraz da huzursuz; tıpkı yaşamı gibi.

Ev boştu giden gitmişti, belki de hiç gelmemişti. Düşünmedi yine, kaçtı düşüncelerinden. Her zamanki gibi isteksiz adımlarla kalktı yerinden. Ama o isteksiz adımlar, ezberden buldu kasvetli binanın yerini. Güneş şehrin üzerinde yükseldi, yavaşça alçaldı sonra o saatler geldi. Son 50 dakika, 40, 30... saydı, saydı, saydı. Gerisinde bir adam vardı -üç masa gerisinde- "Tanıyor muyum bu adamı?" dedi içinden. Düşünmedi bu meçhul gerçeği. Tanıyor olsa bile anlamıyordu. Mesela adam saymayı bilmiyor, saatleri unutup gidiyordu. Çalışıyordu, çabalıyordu; hiçbir zaman kadının saydığı -iple çektiği- vakitte çıkmıyordu işten. O da belki çalışarak kaçıyordu düşünmekten veya çok çalıştığı için düşünce vakti olmuyordu. O da anlamıyordu bazı şeyleri, mesela bir insanın bu kadar kurtulmaya meraklı olduğu, kaçtığı bir yere her gün neden tekrar tekrar geldiğini.

O yine hızlı adımlarla evine gitti, kapıyı açtı, kilitledi. Işığı yakmak istedi, lambanın yanıp yanıp sönmüşünü en son da yanmaya karar verişini izledi. "Yarın değiştirim." dedi, "Yoksa patlayacak." Uyudu, uyandı. Her günü bir diğerinin aynıydı, her günü yerinde sayıyordu. Bir gün dayanamadı. Saatleri saydı, kendini dışarı atmak için sabırsızlandı. 30 dakika, 20, 10... Dışarı çıktı, nefes aldığını hissetti. Adam yarın işe gelmedi, bir daha da hiç gelmeyecekti. O bu kadar hapsoldüğü bir yere, hapsoldüğünü fark ede ede bir daha gelemezdi. Yeni bir yol bulurdu, yeni bir iş ama nefesinin kesileceği bir sabaha uyanamazdı -nefes aldığını daha yeni fark etmişken-. Bir süre dolandı sokaklarda. Eve elinde poşetlerle döndü. Kapıyı açtı, ışığı yakmak istedi; yanmadı. Poşetleri karıştırmaya başladı, o da zaten bugün patlayacağını anlamıştı.

BOŞLUK | ÖYKÜ

F. BİRGÜL SARAÇ

"Güneşe hemen aldanmamak gerekir bu havalarda." der Nilgün Hanım. Soğuk hem de ne soğuk bu duvarlar. Güneşe hiç de kucak açmıyorlar. Rüzgarın daha da yalnızlığa iten o serinliği, beni de hapsediyor günbegün. Nefessiz bırakan öksürüklerimin sesi, adeta rüzgarın uğultusunu takip ediyor. Buraya geldim geleli bu odada yankılanan yegane ses, varlığını kanıtlarcasına devleşen öksürme sesleri.

Kapılar acı acı çığlık atıyor koridorda. Zaten buraya geldiğimden beri kapılar gıcırıyor. Kenarları yırtık, az yıkanmasına rağmen rengi solmuş battaniyemle pencereye yöneldim sesleri duymamak için. Baktım uzun uzun ağaçlara, yeni bir yuva bulmak isteyen kuşlara. Ne zaman dışarıya baksam farklı bir dünya görürüm kuş kanadında, imrenirim onlara. "Acaba onlar gibi..." diye tamamlayamayacağım cümleler kurmaya başladım bu tenha odada. Beni avutan küçük bir güneş huzmesine aldanmasam, bu efkarlı havadan bir yuvaya sığınmak çok çok zor. Kendimi bildim bileli sanki bu rutubetli duvarlar arasındayım.

Biliyorum dünyam bu kafesin tellerini eritemeyecek, tutsak bir kuştan farksızım. Bir şairin "Kuş ölür, sen uçuşu hatırla." dediği gibi demek istiyorum.

Kapı gıcırdamalarına koridordaki uğultular da eklendi, odamın kapısının açılmasıyla anlam kazandı sesler. Nilgün Hanım'ın o gülümseyen yüzüyle karşılaştım bir de uzun zamandır beni ziyarete gelen Ali Bey'le. Suçüstü

yakalanmış bir çocuk gibi mahçup yatağa oturdum. Nilgün Hanım yumuşak bir ses tonuyla, "Bugün nasılsın Arman? Ali Bey durumunu kontrol etmek için geldi." dedi. Kısık bir ses tonuyla -başımı kaldırmadan- "İyiyim." dedim. Ali Bey bana iyice yaklaştı, koyu kahverengi çantasını yatağın üzerine koydu ve işi gereği bilindik sorular sordu. "Göğüs ağrılarım..." Susmayı yeğledim, "Ne zaman geçer?" diye sormak geçti içimden. Sonra hiçbir şey söylemek istemedim. Ali Bey, çantasını kendine doğru yaklaştırdı, sırtımı açıp -işe yaramayacağını adım gibi bildiğim- soğuk aletlerle muayene etti beni. Nilgün Hanım dikkatle bize bakıyordu sonra sanki o gülümseyen yüzünü kaybetmişti. Odadan ikisi sessizce çıktı. İzahı olmayan boşluklar yaratıyordu her suskunluk. Alıştım ben bu göz kaçırımlara.

Azlığına, eksikliğine, yırtıklıklarına aldırmadan sevdiğim kitaplarım ve ben yalnız kalmıştık yine. Kendimi biraz zorladım, raftan belli belirsiz bir kitap aldım. Kitabın ilk sayfasında yazan "Ölüm son uyku değil, son uyanıştır." cümlesi beynimde yankılandı. Kendimi anımsadım. Doğuşumu, yaşayışımı ve boşluktaki nefesleri. Birkaç cümle okuduktan sonra kendimden geçer gibi oldum. Uykuya daldım zannımca. Rüya gördüm. Rengarenk kanatları olan, güçlü, özgür ve herkesin imrendiği bir kuş olmuştum. Bedenim iyice hafiflemişti. Kanatlarımla tek bir vücut olmuş, sanki gökyüzünü delecek güçte uçuyordum. Gökyüzüne ulaştım ve azat edildim.

YAĞMUR PORTRESİ | ŞİİR

EBRAR ÖZTÜRK

-I-

Yağmurun yağmasıyla toprağa düştü hırs.

Bu yağmurlar, sağlamasıdır karın.

Beyaz, siyahtan çabuk kirlenir.

Hırs sardı toprağı,

Ardından yağdı kar.

Bir beyazlık örttü toprağı.

Kan aktı kara,

İrki olmaksızın aynı renk aktı,

Karı delip ulaştı toprağa.

Hırs memnun olurcasına yavaşça kayboldu,

Ve hiçbir şey olmamış gibi yolladı çiçeklerini.

-II-

Cuma gecesi olacak iş değil bu yağmur!

Korkutur günahkarları ve beni.

Bir kuş öter gecenin üçünde,

Kaybetti sabahını herhalde.

Bu yağın kıyamet midir?

Şu gök gürültüsü de sûr?

Ya toprağa düşen yıldırım,

Sanki diriltecek ölüleri.

Sabahını kaybetmiş kuş, baksın batıya.

Belki bulur aradığını.

GÜNEŞ TUTULMASI | ŞİİR

FEYZA ERDOĞAN

Uykum var, üşüyorum.
Çok uzun yollar aştım,
Baharları sırtıma sarıp.
Tüm yaz'ları tüketip de geldim.
Şimdi son demdeyim karlar üzerinde.
Göz kapaklarımda bir ağırlık.
Son mevsim dolanmış ayaklarıma,
Karanlık gecenin sonsuzluğuna dalıp
Teslim olmuşum iliklerime kadar.
Daha ne kadar dayanabilirim.
Uyursam uyanamam biliyorum.
Gözlerim çoktan kapanmış.
İçimde garip bir acı.
Bu yalancı sıcaklıktan beni kurtaracak,
Bir ses bekliyorum hâlâ.
O sıcaklığa aldanmış gidiyorum.
Yalancı baharlarda bir rüyadayım.
Bilmiyorum gün ne zaman doğacak?
Bilmiyorum uykum nasıl son bulacak?
Bu defa gerçekten gidiyorum.
Çünkü artık güneşi görüyorum.

SESSİZ KORO | ÖYKÜ

BÜŞRA SARIKAYA

“Düşler kişisel mitlerdir, mitler ise paylaşılan düşlerdir.

-Joseph Campbell-

Gözleri açık öylece sırtüstü yatağa uzanmıştı. Aklından geçen düşüncelerin karartılarını gözleriyle izliyordu. Az önce izlediği korkunç haberi gözünde canlandırmaya başladı. Haber spikeri suç oranlarının artmasından ve hiç kimsenin işlediği suçu “suç” olarak görmemesinden yakınıyordu. İnsanlar vahşileşiyordu. Kurumuştü gözlerinin içi ama işlevsizdi göz kapakları, beynine yapışan bu haberle bedenini de kontrol edemez hale gelmişti. Korkmaya başladı ve körüklüyordu yorgunluk korkuyu.

Gözlerini ne zaman kapatmıştı bilmem ama -belki de hiç kapatmadı- sonunda gözlerini açtı. Burası onun yatağı değildi, sadece asi bir beyazlıkla karşılandı. Evinde olsa “Saat kaç?” sorusu belirirdi oysa şimdi “Zaman ne?” sorusuyla yıkıldı. Şaşkındı ama daha çaresizliği tatmamıştı.

Üşüdüğünü hissetti, parmaklarının soğuk olduğunu fark etti. Ne zaman kabus görse soğuk parmak uçlarını, sıcak saç diplerinde gezdirirdi ancak o zaman anlardı gerçeği. Yavaşça başına götürdü ellerini, parmaklarıyla saç diplerine ulaştı. Bir tuhafılık vardı, istediği zıtlığa ulaşamamıştı. Ya saç dipleri soğuktü ya da parmak uçları sıcaktü. Gerçeğin üzerine çaresizlik tohumları işte o zaman atılmıştı.

İstediği zıtlığı ararken sağ eli bir boşluk olduğunu hissetmişti. Paniklemek gerekirdi ancak panik duygusunu derin bir kuyuya atmışçasına umutsuzdu. Kısa bir zaman önce okuduğu

kitaptaki cümle gözlerinin önüne serildi, “Sağ lob tüm duyguları kontrol ederken sol lob mantığın kaynağıdır.”*

“Mantık”, küçüklüğündeki evi ve penceresinin önündeki gül ağacı. “Mantık”, beş yaşlarındayken ebeveynlerin odasındaki koyu renkli dolaplar, uyuma numaraları. “Mantık?..” Markette istediği şeyi ararcasına beynindeki rafları karıştırdı. Zihnindeki bağlantılar, yavaş yavaş birbirinden kopmaya başlamıştı (disosiasyon). “Mantık”, evet sonunda bulmuştu buydu tek dayanağı.

İradesizce elleri başının sol tarafına gitti, bir boşlukla daha karşı karşıya geldi. Acı, korku, sevinç, yokluğu hissetmek... Yeni konuşmaya başlamış bir çocuk gibi kelimeleri seçiyor ve harfleri sıralıyordu, bunları hissetmek olanaksızdı. Beyni kendi morfinini kendi ürettiyordu (opioid). Anında çığlık atmak isteği ile doldu. “Çığlık” bir ses bombası mıydı?

Pekala insanın susarken de çığlık atabileceğini işte o zaman öğrenmişti. Ansızın bir çığlık duydu bu onu biraz daha rahatlatmıştı ancak bu çığlığın sahibi annesiydi.

*Duygusal Zeka, Daniel Goleman, Varlık Yayınları, İstanbul, 1998, s. 421.

FETİH KASİDESİ | ŞİİR

KAAN MERT BAŞKESEN

Kim alır ol şehri Sitanbul ne büyük hakan olur

Kim yürür ol şehri Sitanbul ne büyük ordu olur

Hüsn-ü cennet-i alî şehri Sitanbul il-i hân

Mest eder hüsn-ü füsun'ul boğazın bak şu Fatih

Belki görürsün suyu şerbet onu sen içme ya Fatih

Belki duyarsın nice hasret günü sen bekle ya Fatih

Cisme senâ isme senâ ilme senâ şâna senâ

Dîdeni oddan yaratan Rabb'e senâ ey koca Fatih

Dîde ki yakar ak-tozu, toprağı ve şâhî silahı

Bil ki şu ilmin veriyor şân ile ünvan-ı Fatih

Edrene yetmez mi deyû gâfil olan iblis-iman

Yetmez Edirne'n var iken şehri Sitanbul ya Fatih

Sen ki şu el şehri Sitanbul'unu ettin ya fetih

İsmin aşar yüz bin asır kim ki yaparmış şu Fetih

Leyl misâl çöktü şu ordun kâfirin üzre gazâ

Set mi tutarmış veya zincir var iken âla zeka

Var mı seferden daha âlâ ki desin "Gör ya Fatih"

Kim ki deyû tümce teg ol bil ki yalan der o Fatih

BAŞLIKSIZ | ÖYKÜ

KAAN GÜNAY

Kahverengi paspal bir tişört; saten, bol ve sökük bir pantolon. Saten kumaşın -o zamanlar henüz bir köpeğe ya da ata sarılmadığım için- kıl tuttuğunu o gün öğrendim. Sansür (x2) öylesine sıkı sarmıştı ki beynimi, göz kapaklarımın altından giren karıncalar gözümde adımlamaya başladı. Onu daha önce görmüş müydüm, hatırlamıyorum aslına bakarsak hatırlamak isteyeceğimden de emin değilim (ama ölümsüzlükle şerefendiriyorum onu çünkü bu imgeyi unutmanın tek yolu onu pazarlamak). Hep aynı kelimelerle yazmak sürekli aynı oyunu izlemek gibi ya da daha genel bir metafor kullanacak olursak "yaşamak" gibi. Bir tanım bile yapamıyorum yalnızca örneklendirme.

Ben kendi kendime gevezelik ederken beni fark etmiş olacak ki yüzüme baktı. Yabancı bir bakış. Bir cinsiyetsizlik hali ama koruyarak ciddiyetimi, yanına oturdum. Onu izlediğimi düşünen bir tavırla (yanılmıyordu) gözünü boşluğa dikti ve öylece bekledi. Alt dudağıyla üst dudağına baskı uyguladı ve çok geçmeden gülümsemeye çalışarak şöyle dedi:

- Sansür, sansür (x3)?

Bir anlam ifade etmiyordu bu ses, evrende yankılandı daha sonra kayboldu. Ayağa kalktı bir tirat okurcasına şöyle dedi:

- Beni hemen anlamalısın, çünkü ben bir kitap değilim, çünkü ben öldükten sonra kimse beni okuyamaz, yaşarken anlaşılmaya mecburum.*

Daha fazla dayanamazdım, hiddetli ama çekingen bir ses tonuyla:

- Ben mecbur ya da muhtaç değilim sana.

O da şimdiki zamana karşı konsantrasyonunu kaybetmiş olacak ki şaşkınca bana baktı. Benim sesimi duyuncaya kadar orada olduğumu bilmiyormuşçasına. Konuşmadı, devam etmek

istedim, sustum. Bir şey söylememi bekledi. Onu tatmin etmek için konuşmam gerekiyordu (iletişim kurmak için değil konuşmak için):

- Artık (açığa çıkmak istiyorum.).

Gözüme baktı ama ona söyleyebileceğim hiçbir şey yoktu. Umutsuzca gözlerini nemli çimlere dikti. Ona yardımcı olamazdım aynı şekilde o da bana. Başımı omzuna koymanın iyi bir fikir olacağını düşündüm belki de bu kaburgalarımın taşı eritirdi. Uzun zamandır o taşla yaşadığımı hatırladım -değişimden-, korktum. Derin nefes aldım -nefesimi verene kadar bir hamle yapmam gerekiyordu- nefesim tükendi, karbondioksit salgıladım. Ayağa kalktı, yüzüme bakmadı, arkasını döndü ve gitti. Çamurlu saten paçalarına baktım.

Bazen soruyorum kendime, dili daha geniş kullanmayı başardıkça onların dünyasına daha fazla nüfuz ediyorsam, anlamak ve anlaşılmak nasıl bu kadar güçleşiyor.

*Oğuz Atay, Tehlikeli Oyunlar, İletişim Yayınları, İstanbul, 2018, s. 318.

MASA | ŞİİR

ÖZGE ÖZMEN

Sofralar kuruluyor,
Yüreğimdeki misafirlere.
İsimlerini unuttuğum,
Çiçekler koyuyorum masaya.
Beyaz tabaklar, renkli peçeteler...
Son kez gururla bakıyorum.
Solmuş çiçekler, kırılmış tabaklar...
Fotoğrafını koyunca masaya,
Güller kızarıyor, tabaklar parlıyor.
Tabaklara sevgi konuyor bir anda.
Kahkahaları görüyor sofram.
Kadehler kalkıyor sonra bir bir
Yüzünün güldüğünü görüyorum.
Masa senin adını duyunca
Her kelimedede ziyafete dönüyor.
İsmi duymadığım her an,
Soframdan bir şeyler gidiyor.
Güneş batıyor, yemekler pişmiyor.

NEŞET YORULDU | BİYOGRAFI

MELİH KALE

“İnsan değer verdiği şeylere gözüyle bakar, yüreğiyle taşır.” diyen kıymetşinas Neşet Ertaş, sanatını sırtında bir yük gibi taşımamış; onu yüreğine koyup adeta sarmalamıştı. Öyle ki hayatının son evresine kadar sanatına sımsıkı tutunmuş, “Aşk biterse yorulur insan, ben ne zaman ölürsem Neşet yoruldu desinler.” diyerek sanata ve yaşama olan tutkusunu hiçbir zaman sonlandırmamıştı. Kırşehir’in Abdallar köyünde 1938 yılında doğan Neşet Ertaş; Anadolu insanından sıyrılmayı hiçbir zaman istememiş; hep halkın sanatçısı kalarak köylüsünden şehirlisine tüm memleketin gönül paydasında durabilmiş büyük bir usta o.

Babasının onu düğünlere yanında götürmesiyle Neşet Ertaş’ın müzik hayatı çocuk denecek yaşta başlamıştı. Çalıp söylediği türkülerde ve bozlaklarda yaşadıklarını bulmak, bu türkülerin ortaya çıkmasında oluşan duygu yoğunluğunu görmek mümkün değil midir? İstanbul’a geldikten sonra 1957’de ilk plak çalışmasını yapınca bir anda şöhreti yakalamış ve tüm Anadolu’da dinlenen bir halk ozanı olarak geniş kitlelere ulaşmıştı. “Sen beni gülünce mutlu mu sandın, yalandan yüzüme gülen dünyada.” mısraı ile, yaşarken sıkıntılar içinde boğulduğunu tezenesinden çok dinledik. Karın tokluğuna işlerde de çalıştı, o yoksulluktan hiç kırılmadı ki. Bu durum ününün artmasıyla da değişmedi, kendisi her zaman azla yetinerek yaşadı. Anadolu’da büyüyüp yeşeren bu ses, kısık sesler arasından yükseldi de yüreğimize sığıdı.

Neşet Ertaş gençlik yıllarını Ankara ve İstanbul’da çalışarak geçirirken 1976 yılında sahnede bağlamasını çalarken eli takılıp durdu. Felç vücudunu sarmaya başlayınca tedavi için Almanya’ya kardeşinin yanına gitti.

Almanya’daki Türk işçilerinin çileli yaşamlarını gördüğünde duygularını bir birtürkülerine yansıttı. Hayatı birçok zorluğun kıyısında geçmiş bir halk ozanı olan Neşet Ertaş, zorlu hastalığı atlattıktan sonra ülkesine dönüp müzik hayatına devam etmişti. Yaşar Kemal bir mektubunda kendisine “bozkırın tezenesi” diyerek daha da doldurmuştur onun yerini gönlümüzde. Türkülerinde sevdalarının hikayelerini dinlerken yürekleri yakan burukluğunu hep yaşadık durduk. Leyla’ya hasret kalınmış türkülerle doldu dünyamız, pelesenk oldu dilimize acısı, neşesi ve özlemi. Belki de Leyla’nın kendi sevdasından vazgeçmesini şöyle ifade etti, “Karanfil suyu neyer gülüm/Güzel kokuyu neyer gülüm.” (Karanfil çiçeğinin suyu pek sevdiği söylenemez, kuraklığa oldukça dayanabiliyor.) Böyle bir anlatımın inceliği, kadına/insana verdiği değeri apaçık göstermez mi? Bir konserinde terleyince seyircilerden müsaade isteyerek ceketini çıkararak naif ruhlu büyük insan, iyi ki bu topraklardan geçtin. 2012 yılında ebedi yolculuğuna uğurladığımız bu zarif ruhun yolunu anlatırken onun sazından kopan bir sözle noktalamak istiyoruz:

“İnsan ölür ama ruhu ölmez,

Hep yolcuyuz böyle gelir gideriz.”

TOMRİS DESTANI | ŞİİR

BEYZA ERDUGAN

Ümit, şan, şeref, cenk pek yoktu

Bütün Saka halkı ölüme toktu

Kaybetmişken en değerli efendilerini

Aldı bir demirden hatun yerini

Gözü pek, zeki ve kahramandı

Tüm Saka halkı ona hayrandı

Eşi dahi görülmemişken cihanda

Geçti Tomris Hatun başa bir anda

Düşmanları, küçümseyip hafife aldı

Kadın deyip türlü planlar yaptı

Yüce Kiros derler bir zalim idi

Yakıp yıkmadığı yer yok idi

Aklında yüce Saka toprağı

Elinde Pers ve Medya bayrağı

Girdi koca orduyla Saka toprağına

Sandı ki bu iş vardı yoluna

Tomris Hatun kurdu bir kurt kapanı

Bekledi sabırla en doğru anı

Yüce Kiros düştüğünde pusuya

Tomris Hatun başladı saldırmaya

Az adamla yendi koca orduyu

Gördü Kiros'un gözündeki korkuyu

Bütün ordu tutmuşken nefesini

Tek hamleyle aldı caninin kellesini

READY PLAYER ONE | ELEŞTİRİ

ALPEREN AKKURT

Ready Player One aynı isimli kitap referans alınarak 2018 yılında Steven Spielberg'ün yönetmenliğinde çekilen bir filmidir. Şimdiye kadar gördüğüm, en fazla göndermenin olduğu eseri diyebilirim. Ready Player One hem günümüz geek ve nerd kültürünü hem de eski dönemdeki geek ve nerd kültürünü çok iyi bir şekilde yansıtan bir yapım.

Kitabı ile filmi arasında birebir uyum vardır diyemiyoruz, edebiyattan sinemaya uyarlanan her eserde bunu görmek mümkün elbet. Yönetmen Steven Spielberg genellikle aile filmleri yapıyor her ne kadar bu eser başlı başına bilim-kurgu sayılsa da 80'li ve 90'lı yıllara göndermeler yapması tüm aileyi yapıta kitliyor. Kitapta ana karakterimizin annesi uyuşturucu bağımlılığından ölüyorken filmde bundan hiç bahsedilmiyor, bu yüzden karakterlerle bağ kurmak olabildiğince zorlaşıyor. Neden olduğunu bilmiyorum ama bazı yerler oldu bittiye getiriliyor, bu da hikâyenin akışında kopukluk yaratıyor. Filmi her izlediğimizde farklı göndermeler yakalayabiliyoruz. Benim bulduğum göndermelerden birkaçı şunlar: DC Universe, Mortal Kombat, Geleceğe Dönüş, King Kong, Star Wars, Doom, Overwatch ve Minecraft.

Film, insanların sorunları çözmektense sorunlarla yaşamaya başladığı 2040 yıllarını kapsıyor. Sanal gerçeklikle -OASİS adlı firmanın arttırma yöntemiyle- insanlar istedikleri hayatı yaşıyor. Hikayemizin ana karakteri Wade Wats, OASİS'in kurucusu olan James Halliday'in öldükten sonra arkasında bıraktığı hazineyi bulmaya çalışıyor. Bu macerasında yeni arkadaşlıklar edinir, âşık olur ve düşman kazanır. OASİS o zamanların en büyük

firması. Dünyanın en büyük ikinci firması IOI da OASİS'i alabilmek için hazineyi almak istiyor ve bunun için her şeyi yapıyor. Wade Wats ve dostları da IOI'yu durdurmaya çalışıyor. Seneryo rahatlıkla tahmin edilebilirken kitapta olmayan bazı güzel şeyler de eklenmiş filme. Wade Wats ailesini kaybetmiş, teyzesi ve onun kocası ile yaşıyor ama bize aile bağları tam gösterilmiyor. Teyzesini toplam iki sahnede görebildik ve o sahneler de fazla uzun değil. OASİS adlı sistem çok yaygınlaşmış olmasına rağmen kontrolsüz. OASİS'in içine girince gerçek hayatta zaman durmuş hiçbir şey olmamış gibi.

Kötü taraf, filmdeki adıyla "IOI" ve aşırı klişeleşmiş kötü taraf figürü.

Karakterler duygularını

hiç yansıtmıyor,

mesela Wade Wats'ın

teyzesi öldüğü zaman

karakterimiz hiç

üzülmüyor. Kitapta Wade'in,

IOI'ya savaş açmasındaki en

büyük sebeplerden birisi de

teyzesini kaybetmesiydi.

Karakterlerimizin avatarları

gayet iyi canlandırılmış durumda. Film

tam anlamıyla görsel bir şölen, SCI-Fİ efektleri

gayet iyiydi. Özellikle filmin çoğu OASİS'de

geçtiği için filmin çoğu görsel efektli. Karakterler

motion capture kullanmadan gayet iyi tasarlanmış,

karakterlerin mimikleri olabildiğince etkileyici

Filmin izlenmesi zevkli fakat ayrıntılara girdikçe kötü yanları su yüzüne çıkmıyor değil. Karakterler yüzeysel ele alınmış, seneryo tahmin edilebilir ama görsel efektler için kaçırılmayacak bir film diyebilirim.

AHLAT AĞACI | ELEŞTİRİ

İREM EJDEROĞLU

“Her şey, hayat... Çok yakın gibi ama aslında değil. Her şey çünkü çok uzak.”

Üniversitede sınıf öğretmenliği okumuş ve bu sırada “Ahlak Ağacı” adında bir kitap yazmış bir genç düşünün. Her şey yolunda gibi ama değil. “Var mı öyle pat diye hayale ulaşmak? Neler yaşadım, ne insanlar tanıdım... Çoğunu unutmuş olsam da unutuşun bile bir cazibesi var bence. İnsan, biraz da zamanın içinde süzülmesi. İyi ve kötü anıları birbirine karıştırıp öyle yüzleşmeli ve silinip gitmeli.” derken ana karakter Sinan, filmin özetini yapıyor bizlere yaşadıklarıyla. Ailesinin maddi durumu kötü ve bunun da yanında babasının borçları ile uğraşmakta. Memleketine gittikten sonra da kitabını çıkarmak için verdiği uğraşları anlatılmakta. Böyle bir iki cümleyle özetlenebileceğine bakmayın. Aslında filmin her bir karakteri, her bir olayı ve her bir sahnesi ayrı bir hikâyeye doğuruyor.

Doğu Demirkol’un harika bir şekilde canlandığı Sinan karakteri, her daim edebiyata ilgi duymuş birisidir. Kitap basmak için bir miktar paraya ihtiyacı var ve bunun için birilerinden yardım istemek gerekir. Bu karakter gerçekçi, akıllı, sorgulayan ama biraz da kibirli biridir. Bunların yanında acemiliği ve bazı ukala tavırları, sponsor bulmasını engeller; kitabı kendi parasıyla çıkarmak zorunda kalır ama ailesinin durumu ortadadır. Bu sebeple de babasıyla araları iyice açılır. Aslında Sinan, babasına çok benzemektedir ve bir yandan da kendisine olan nefretini de her ne kadar kabullenemese de açığa çıkarmış olur. “Herkesin bir tabiatı var tabii, bundan kaçış yok. İş, onu kabullenip sevebilmekte.” der. Filmin başından beri kendisinin tam olarak kim olduğunu, ileride ne yapacağını, aslında ne istediğini, yaşadığı çöplük olarak gördüğü yerden nasıl çıkacağına cevaplarını arasa da bir yandan bu cevaplardan kaçmaktadır çünkü koca bir hayatı boyunca oluşturduğu maskenin altına saklanmaya alışmıştır. Kendisinin görüşleri,

yaşadığı bölgedeki kişilerin görüşlerinden farklıdır ve hep bir şeyleri değiştirmeye çalışsa da çabaları hep boşadır. Sıkıştığı yerden asla çıkamaz. Ayrıca, film içerisinde birçok mantıklı diyaloga girmiş ve bizi bazı şeyleri sorgulamaya itmiş olması da filmin sadece ana konudan ibaret olmadığını, izleyip geçeceğimiz bir şeyden çok daha öte ve bize gerçekleri yansıtan bir film olduğunu gösteriyor.

Sinan’ın nefret ettiği ama eninde sonunda ona benzediğini kabullendiği babasını canlandıran Murat Cemcir ise benim görüşümle karaktere fazlasıyla uymuştur. İlkokulda öğretmenlik yapan İdris, her ne kadar önceden saygın biri olarak bilirse de sonradan kumara kendini kaptırıp ailesini ve kendisini sefaletin borç batağın içine sürüklemesiyle tüm köy halkı ona karşı bir ön yargı besler. Parası tükendiği için kumarı bırakmak zorunda kalıp pişman olsa da iş işten geçmiştir. Buna rağmen yüzünden gülümsemesi eksik olmamakta, her daim iyi düşünmekte ve dışarıya karşı hiçbir derdi yokmuşçasına davranmaktadır. Bu insanların artık sinirini bozsa da belki de onlara iyi davranmak ve yardım etmek kendisine olan olumsuz düşünce birikintilerinin birazını temizlemenin tek yoludur.

Bir de İdris’in, babasının ve köy halkının uyarılarına rağmen su çıkacağını düşündüğü için kazmaya aylarını harcadığı bir kuyu vardır. On metre kadar kazdıktan sonra bir sonuç alamayınca sonunda pes etmiş, bu konuda haksızlığını kabullenmiştir. Sinan ise askerliğini yaptıktan sonra babasının yanına döndüğünde bu durumu görmüş ve kuyuyu ertesi sabah yeniden kazmaya başlamıştır. Belki de babasının başarısızlığını kendisinininki olarak kabul ettiği içindir, belki de kuyuyu kendi hayatına benzettiği için. O kadar emek verip kazılmış ama sonu sadece bomboş bir derinliği olan bir kuyu.

TANRILARIN ÇİÇEĞİ | ŞİİR

NESİBE KARABULUT

“Tanrıların çiçeği”, bilinen adıyla “karanfil” gülden sonra en çok tutan kesme çiçeklerden. Yapraklarıyla alevleri andıran karanfil, kiminin içini yakar; kiminin buzlarını eritir. Hayata ilk adımı atarken de son adıma giderken de karanfil hep ellerde renk renk. O narin yaprakların içine gizlenmiş anlamlar. Beyazı saflık, pembesi içtenlik, sarısı hüznün, kırmızısı ise sevgiyi anlatıyor. Ölene hep kırmızısı uygun görülür gidenin arkasından çünkü kışın dahi yapraklarını dökmez karanfil ve sevgi bitmez tomurcuklanıp çoğalır. Yüreğini sarmalayan kabuk kırılmaz olsun, o kabuğu çatlatmaya bir karanfil yeter.

Sevgi bekler insan; bulunca paylaşmak, biri beş yapmak ister. Karanfiller dağıtmak gibi. Belki karanfilin kendisini belki de bir tebessüme saklanmış halini. Yani ulaşılmayan kalplere ulaşmayı umar. Kitabın arasına kuruması için bırakılan karanfil gibi. Kuruduktan sonra bile karanfilliğini yitirmeyen, verilen kişiye aynı mutluluğu yaşatan. Hiç şüphesiz, insani ihtiyaçların arasında “sevgi” en önemlisi.

“Derken karanfil elden ele.”

Sevgi paylaşılır böylece, yediden yetmiş. Değmediği yürek kalmaz, sevmeyi bilmeyene de değer karanfil. Sevilmeyi bilen yürek, sevmeye acıkir; karanfil dağıtanlar zincirine bir halka olarak katılır. Yüreğin bamteli karafille somutlaşır aslında.

“Görüyorsun ya bir sevdayı büyütüyoruz seninle.”

Kısa, çelimsiz yapraklarında karanfilin, binlerce sevda gizlidir. Buna nazaran kurutulmuş karanfil her şeyden çok sevda kokar. Ulaştığı elde can suyu gibi sevgi içip bünyesinde tuttuğu onlarca sevda tohumunu o ellerde yeşertmek için.

Aşkın güllerle ulaşamadığı yüreklere, sevgi karanfillerle degecek böylece.

YERÇEKİMLİ KARANFİL/EDİP CANSEVER

Biliyor musun? az az yaşıyorsun içimde

Oysaki seninle güzel olmak var

Örneğin rakı içiyoruz, içimize bir karanfil düşüyor gibi

Bir ağaç işliyor tıkr tıkr yanımızda

Midemdi, aklımdı şu kadarcık kalıyor.

Sen o karanfile eğilimsin, alıp sana veriyorum işte

Sen de bir başkasına veriyorsun daha güzel

O başkası yok mu? bir yanındakine veriyor

Derken karanfil elden ele..

Görüyorsun ya bir sevdayı büyütüyoruz seninle

Sana değiniyorum, sana ısınıyorum, bu o değil

Bak nasıl, beyaza keser gibisine yedi renk

Birleşiyoruz sessizce.*

*E dip Cansever, Yerçekimli Karanfil, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2017, s. 25.

KARANFİL'LER | ŞİİR

KARANFİL/Ahmet HAŞİM

Yârin dudağından getirilmiş
Bir katre âlevdir bu karanfil,
Rûhum acısından bunu bildi!

Düştükçe, vurulmuş gibi, yer yer
Kızgın kokusundan kelebekler,
Gönlüm ona pervâne kesildi...

Inci Enginün-Zeynep Kerman, Ahmet Haşim'in Bütün Şiirleri, Dergah
Yayınları, İstanbul, 1999, s. 97.

KARANFİL/Orhan V. KANIK

Hakkınız var, güzel değildir ihtimal
Mübalâğa sanatı kadar
Varşova'da ölmesi on bin kişinin
Ve benzememesi
Bir motorlu kıtanın bir karanfile,
«Yârin dudağından getirilmiş»

Orhan V. Kanık, Bütün Şiirleri, YKY, İstanbul, 2003, s.212.

AYRILIK/ONAT KUTLAR

Ayrılık şiiri ne kadar yalın
Sevdiğimiz aşk sözcükleri gibi
Kılıçla kesiyor bir hain nokta
Öpüşen virgüllerle akan cümleyi

Nasıl soğuk ayrılığın güneşi
Gölgeli bir çınar olan gövdemin
Dallarını içten kırınca acı
Buzdan bir alçıyla tutuyor beni

Ayrılık sabahı ne kadar beyaz
Ölümün hüznü arkadaşı kar
Bana ütülü bir çarşaf hazırlar
Bir karanfil tam yüreğimin üstünde

Onat Kutlar, Unutulmuş Kentler, Yapı Kredi Yayınları, 2016, s. 64.

İÇERDE/AHMED ARİF

Haberin var mı taş duvar?
Demir kapı, kör pencere,
Yastığım, ranzam, zincirim,
Uğruna ölümlere gidip geldiğim,
Zulamdaki mahzun resim,
Haberin var mi?
Görüşmecim, yeşil soğan göndermiş,
Karanfil kokuyor cigaram
Dağlarına bahar gelmiş memleketimin...

Ahmed Arif, Hasretinden Prangalar Eskittim, Metis Yayınları, 2008, s. 14.

KARA KARA | ÖYKÜ

ŞULE SİNÇAN / BETÜL BÜYÜK

DUYMAK YA DA DUYMAMAK

Vapurun çığılığı tüm iskelede yankılanırken yaşlı kadının gözünden iki damla daha tuzlu su firar etti. Göz yaşları geçtiği her bir noktayı alev alev yakarak sıktığı eline düştü. Ela gözlerinin çevresi epey kırışmış, seyrek kirpikleri yapış yapış olmuştu. Oturmuş iskelenin bir ucuna, döküyordu kederini denize. Yalnızlığını paylaşıyordu bir nebze denizle.

Elinde sıkı sıkıya tuttuğu cihazı vardı, bir de kafasında gürültü. Ne çevreden gelen hoyrat rüzgarın sesini, ne dalgaların birbirine çarpan sesini, ne de az önce rıhtıma yaklaşan vapurun sesini duyuyordu. Elinde sıkı sıkıya tuttuğu cihaz belli belirsiz anlam katıyordu dünyaya ama kadın artık duymak/duyurmak istemiyor, yıllarca taşıdığı fırtınalı seslerden artık kurtulmak istiyordu.

Bir zamanlar iyi bir keman ustasıydı o. Geçirdiği ateşli hastalıktan sonra da bir daha hiç duymadı, yaşam enerjisini kaybedince küstü her şeye. Ailesi için bu cihazı takmıştı, yaşama umudunu onların seslerindeki ahenkte görüyordu. Ama ömür denen bu yolculukta bir bir yitirdi onları da. Bugün de yavrusunu toprağa vermişti. Kimi kalmıştı ki duymak ya da duyurmak isteyeceği. Gözlerini kapatıp açıktan sonra elindeki işitme cihazını denize fırlattı. Yıllar öncesinde yapmak istediğini şimdi gerçekleştiriyordu. Rüzgar harekete geçip şiddetini arttırarak daha da sert esti. Güneşin sıcaklığı kaybolurken hava birden kapandı ve **kara kara bulutlar** göğü kapladı. Yağmur yaşlı kadının üstüne çiselemeye başladı. Sanki onunla beraber ağlıyordu bulutlar, acısını duyumsar gibi. Ağladı, bulutlar da ağladı ne kadar süre ağladılar bilinmez ama hava kararmış, ay hilal şeklini almış, yıldızlar parıldamaya başlamıştı. Her şeye inat.

PENCERE

Hava güneşliydi. Sıcak, insanın tenine öyle işliyordu ki bütün esnaf çoluk çocuk sokaklara dökülmüştü. Her tarafta çocuk bağırları filizlenmişti. Çimenlerin üzerine oturup **kara kara düşünen** kadın, kendisinden olmayan kahkaları seçiyordu.

Genç kadının zihnindeki yaşamın ucu açıktı. Kurduğu düşünceleriyle küçük bir kızı beslerdi bir nevi. Orada kızıl saçlı bir kız çocuğu yaşardı. Ara sıra onunla oynardı; şimdi parka götürmüştü onu, diğerleriyle kahkaları karışsın istiyordu. Arada birbirlerine küserlerdi ve küstüklerinde genç kadının zihninde bir ağlama sesi duyulurdu. Bazen de coşkuyla küçük kızın saçlarını tarar, küçük kız da şarkı söylerdi ona. Acıyı anımsadığında zihni karanlığa gömülürdü, kötü anıyı unuttuğunda ve zihnindeki küçük kızın yanına gittiğinde ise küçük kız biraz daha büyümüş olurdu.

İnsanlar bu genç kadının yanından geçerken hareketlerini şöyle bir tetkit eder ve ön yargılı davranır. Halbuki herkesin zihninde bir çocuk var fakat belki de kimse bunun farkında değil ya da belli etmiyor. Genç kadın çimenlerin üzerinde otururken aniden kafasına gelen top, onu afallattı. Zaten kayıp bir bedeni vardı ve bu top onun canını öylesine yakmıştı ki... Yine de ağzını açıp tek kelime etmemişti. Önüne dönüp kollarını bacalarına sarıp kafasını eğerek içli içli ağlamaya başladı. Büyük küçük herkes bu durumla dalga geçiyor, tahkiri asla ayıp görmüyorlardı. Genç kadın, zihnindeki küçük kız ile ayağa kalktı ve dünyadaki bütün bu zulme haykırarak evine döndü.

KORKU | ÖYKÜ

ZEHRA ÇİFTÇİ

Saat gecenin üçüydü. Adam gözlerini açtı. Derin uykusundan sıyrılan gözleri, karanlıkla buluşunca önce bir afalladı. Etraftaki cisimleri yavaş yavaş seçmeye başladı. Gıcırdayan eski yatak, odanın sessizliğini alıp götürmüştü. Aniden gelen bir ürperti adamın vücuduna hakim olunca kerpiç duvarda asılı duran gaz lambasını eline aldı. Yanı başındaki eski sehpaye uzanıp eliyle yokladı, üzerinde duran kibriti aldı. Her gece uyanmasına sebep olan derin korku ona yanı başına kibrit kutusu koyma alışkanlığı kazandırmıştı. Dikkatli bir şekilde kibriti çakıp alevlenen ateşi, titreyen elleri ile gaz lambasına yaklaştırdı. Aleve değen fitil, çevreyi aydınlatmaya başlayınca karanlığın gizemi silinmeye başlamıştı. Neydi onu bu saatte uykusundan uyandıran şüphe? Kalbini gümbürdeten bu korku? Çocukluğunda dinlediği ve içine sıkışıp kaldığı korku masalları mı? Yoksa gördüğü kabuslar mıydı onu bu kadar rahatsız eden? Küçükken de korkardı böyle. Özellikle geceleri fırtınanın sesi kulaklarına dolduğunda yorganına bürünür, karanlığın içinde büyüyen korkusunu yenmeye çalışırdı. En sonunda pes eder, odasından koşar adım çıkıp annesine sığınırdı. (Ona sarılınca bütün korkular kaybolur, bir çocuğun sığınağı.) Ne kadar da özlemişti onu. En çok da sarıldığında huzur bulduğu kokusunu. Düşüncelerinden sıyrılıp elindeki lamba ile odaya bakındı. Kimse yoktu

oysa. Eski yatağı, tahta masası, ve kendisi. Ha bir de onu uykudan uyandıran korkusu. Dışarıda esen rüzgar, pencereden sızıp içeriye ürkütücü bir ses taşıyordu. Adam pencereye doğru döndü hızla, krem rengi bez perdeye düşen gölgesini görünce biraz olsun rahatladı. Ayaklarını tahta zeminde yavaşça hareket ettirdi. İyice eskiyen tahtalar gıcırıyor, rüzgarın getirdiği

ürkütücü sese ortak oluyordu adeta. Kapıyı araladı, elindeki lambayı boş hole doğrulttu. Kimsecikler yoktu, kendisinden ve içinde dev gibi büyüyen korkusundan başka. İyice açtığı kapıdan hantal bedenini çıkardı. Tekrardan uyuşuk adımlarla evde ilerlemeye başladı. İki kapısı da kapalı olan odadan geçti dikkatlice. Kimse yoksa duyduğu tıkırtılar da neyin nesiydi? Kafası karışmıştı. Merdivenleri inmeye başladı. Evin alt katında gezindi bir süre. Sonra arkasına baka baka tekrar odasına çıktı. Kapısını kapatırken gözü hala karanlık holdeydi. Yanmaya devam eden gaz lambasını söndürmeden kerpiç duvardaki çiviye astı. Böylesi daha iyiydi. En azından karanlığın bilinmezliğinden sıyrılıyordu onu ışık. Tekrar yatağına uzanıp ağır yorganını üzerine çekerken gözlerini tavana dikti. Her gece olduğu gibi birkaç saat sonra duyduğunu zannettiği bir tıkırtı ile yine uyanacaktı. Hiçbir şey olmadığını kendisi de biliyordu ama yine de ayakları onu harekete geçiriyor ve bütün evi gezip tekrar yatağına dönmesine sebep oluyordu. Gözlerini sımsıkı yumdu ve içinden saymaya başladı ta ki korkusu yorgunluğuna mağlup olana kadar.

SIRADAN BİR GÜN | ÖYKÜ

EDİP H. ERDEM

Kasvetli hava öyle bir hal almıştı ki ortalık neredeyse kararmıştı. Beş dakika dahi geçmemişti yağmur aniden bastırdı. Caddede bir telaş bir acele. Lacivert trençkot giyen adam, çantasını omzuna asıp şemsiyesini çıkardı. Rüzgar binaların arasında yolunu kaybetmiş, ne zaman nereden geleceği belli olmayan darbelerle insanlara çarpıyordu. Adam şaşırды. “Rüzgarı bile esir etmişiz.” dedi içinden. “Bir kuş gibi çırpınıyor, kaçmaya çalışıyor.” Sonra sanki umrunda değilmiş gibi rüzgara karşı açtı şemsiyesini. İki üç adım atacak oldu ki birden irkildi. Bugün bayağı yol “yürüyecekti”. “Her şeye hükmeden insan bin yıl önce de yürüyordu şimdi de yürüyor, ne kadar saçma.” diye düşündü. Mesai sonrası böyle saçmalamayı severdi.

Gözlerini yolundan ayırmıyor ve etrafa gizlice bakmaya çalışıyor gibiydi. Caddenin sol köşesinde duvara dayalı yarısı ıslanıp lekelenmiş karton parçası gördü. Kuruyan kısım, sanki bir kalp ritmiydi. Caddenin nabzı yazıyordu kartonda. Yine gizli gizli bakmaya çalışmıştı. Bir dilenciye aitti bu karton. Para dileniyordu, uğraştan yoksun kan emici. Sinirlenmişti. Koskoca caddeyi her gün boydan boya geçerek işe giderken o oturmuş para kazanıyordu. İlerideki çöp kovasının yanına konulmuş kartonları ezen dilenciye fark etmemişti adam, dilencilere sinirlenip kaldırırma baka baka yürürken. Yağmurdan korunmak için çöpten karton toplayan dilencinin duvara dayadığı kartonlar rüzgarın esmesiyle kendisini su birikintisine bıraktı. Bu arada adamın lacivert trençkotu fena ıslanmıştı. Şemsiyesi gökten düşen berrak damlaları üzerine değdirmezken insanların pislediği bu su, trençkotunu mahvetmişti. Sinirlenmişti, hiddetle sağına soluna baktı. O esnada yerden kartonları kaldıran dilenciyle göz göze gelmişti. Mücrim gözlerle adama bakmamaya çalışan dilencinin mahcup olmuş ve utanmış hali, adamın çelik kadar sert kalbine işlememişti bile. Çatık kaşlarıyla dilenciye süzdü boydan boya. Saniyeler içinde

şu düştüğü hale sinirleniyordu. Pislik içindeki suyla kaplıydı trençkotu. Hemen uzaklaştı oradan trençkotu bir pelerin edasıyla silkeledikten sonra.

Daha hızlı yürüyüyordu artık. Yolunu yarılammıştı ki uzun zamandır tatmadığı bir duygu, içini ezmeye başlamıştı. Umrunda değilmiş gibi davrandı adam. En sevdiği ve en çok yaptığı işti bu zaten. Ama bu farklıydı anlayamamıştı. Uzun zamandır hiç böyle hissetmemişti. Lanet okuduğu pis sudan oldu diye düşündü. Lakin ondan da değildi bu. Dilencinin gözleri hangi renkti, diye sordu kendine. Bundan ona neydi ama merak etmişti. Mahcuptu dilenciye karşı. “Üzerinde kıyafeti de yoktu doğru dürüst sanırım.” diye geçirdi içinden. “Demek ki para etmiyor dilenmek, hem bir insan neden onurunu yerle bir eder ki?” dedi. Etmezdi. Dilencinin suçu değildi bu diye düşündü. Kendisine isterse binlerce trençkot alabilirdi adam ama dilencinin üzerinde yine çöpten bulduğu yırtık kollu bir kazak olacaktı. Kesin bir karar vermese de adamın ayakları tökezledi. Kartonda paraya ihtiyacı olduğu yazılıydı dilencinin. Düşündü. “Her şey karşılıklı.” dedi içinden. İlk defa doğruyu söylemişti adam. Para karşılığında insanlığını satın alacaktı. Cüzdanında kurtlanmış paralar ile. Geri döndü hızlı adımlarla. Etrafındaki insanlara aldırış etmeden birkaçına çarpmıştı hatta. İçinde biraz da olsa mutluluk vardı. “Beş dakika gecikmeme değer.” diyordu. Çöpün orada ne karton ne de dilenci vardı. Adam kalakalmıştı olduğu yerde. Öncesinden daha da öfkeleni:

“Hepsi böyle bunların çöp yiğiciler!”

Bazen saçmaladığının farkına varıyordu, bu sefer “dilenciye para vermek” cidden haddinden fazlaydı.

YEŞERMEK | ŞİİR

ŞULE ALADEMİR

Gönlüm yaralanmış, bilinmez mi?

Hasretinle yanmışım, işitilmez mi?

Gülüşünle yıkılmışım, görülmez mi?

Bir yanımı alev sarmış,

Diğer yanım yeşermekte.

Kıvılcım, yakar mı tomurcukları?

Meçhullüğü yetti gemilerin batmasına

Acıyla beslenen bu ruhu,

İyileştirecek şey de ne?

Bahar çok iyi gelmez mi?

Bilip unutmayasın ki şunu,

“Yalan dünyanın malı burada kalır,

Seninle gelecek olan hakikatlerdir.”

Acıyan şu kalbi düşünen yoksa

Yalnızca bir bekleyiş olur, fakat boş.

Paslanmış güzel duygular,

İşler mi bu kalplere?

Akil erer mi geçmişteki o sevgiye?

Belki bunun mütaalası yeter

Bir nebze yeşermeye.

KAYISI ÇEKİRDEĞİ | ÖYKÜ

ZEYNEP GÜRBÜZ

Güneş semadan yeni çekilmekteyken gök, sönüktü; bezgin bir ekim akşamına kollarını açmıştı. Bulutların aralarında elle tutulur bir uyumsuzluk seziliyordu. Öyle ki o, bu kargaşaya başını kaldırıp da bakmaya tenezzül etmezdi çoğu zaman. Tüm şehrin karası, akı, belki de renksizliği sanki bir ayna gibi yansırırdı oraya. Pek tabii, onca hengâmenin arasına karışmış kendi silüetinin de her bakışında belirebilmesinden korkardı. Bu yüzdendir ki iş çıkışlarında kafası daima eğik, akli ise düşüncelerinden kaçış yolu bulmaktayken evinin önünde bulurdu kendini.

Her hareketi için biçilmiş belli bir zaman aralığı vardı. Uykusu için, kahvaltısı için ve evden çıkıp durağa yürümesi için bile. Saniyelerin hesaba girdiği bir düzen kuruluydu. Bu akışı bozmaya kimi zaman mantığı, kimi zaman iradesizliği, kimi zaman da çevresi engel olurdu. Ki bir vakitten sonra bunu arzulamayı da bırakmıştı zaten. Ömür denilen -yine sınırları önceden belirli- zaman aralığında günlerini bir öncekinden farksız geçirmekte hiçbir sıkıntı görmüyordu uzun zamandır. Ancak eve varış saatini yıllar sonra değiştiren küçük bir delikanlıya sokağın köşesinde denk gelince tüm yaşamı gözlerinin önüne serildi ve kendisini ani bir sorgulayışın merkezinde buldu. Başını kaldırıp hangi ara gözlerini çocukluğuyla buluşturduğunu bilmiyordu fakat şimdi çoktan durmuş ve bir şeylere geç kalma olasılığına aldırış etmeden onu seyrediyordu. Çocukluğuna benzetmişti onu çünkü hafızasının derinlerindeki anısını tek bakışla canlandırabilmiş; dokunmayı, kurcalamayı, bahsini etmeyi hep ertelediği tozlu defterlerini paldır küldür sorgusuz sualsiz açabilmişti. Bu genç adam, yolun sonundaki parkın birkaç metre ilerisindeki duvarın üzerine oturmuş; elindekileri ağzına tıktırıyor. Diğerleri biraz yaklaşmış durumu kavrama ihtiyacı hissetti. Bakışları önce, duvarın üzerinde duran küçük taşı ve hemen ardından yanındaki irili ufaklı kayısı çekirdeklerini buldu. Çocuk, eline aldığı taşla

çekirdeklerden birisini küçük parmakları arasında sıkıştırıp dikkatlice kırıyor ve daha sonra da kırılan çekirdeğin içinden çıkan bademi özenle çeriden çöpünden ayırıp ağzına atıyordu. Orada bulunan tüm çekirdekler bitene kadar bunu sürdürmüş ve diğeri de sonuncuya kadar büyük bir keyifle, yüzündeki yumuşak tebessümüyle izlemişti. Kendisine gelmesi ve bulunduğu ortamın idrakını sağlaması çocuğun duvarın üzerindeki kabukları eliyle yere dökmesi üzerine oldu. Hemen ardından ikisi de toparlandı ve küçük olan seri adımlarla evinin yolunu tuttu. Ancak diğeri, daldığı rüyadan uyanmak istemiyor; yerinden kıpırdayacak cesareti hiçbir uzvunda bulamıyordu. Sanki bir adım dahi atsa, kalbinde epeydir yer etmemiş birtakım hislerin uçup gideceğine inanıyordu. Annesiyle ellerinde bir avuç kırılmamış kayısı çekirdeğiyle evlerinin önüne indikleri o anı anımsatan çocuğu yeniden görmek, sohbet etmek ve belki de birlikte bir avuç kayısı çekirdeği yemek isterken bulmuştu kendini. Şu yaşadığı öyle bir şeydi ki annesini, geçmişte kalmış tüm güzel anıları ve iyi insanları bir anda hatırlamak gibiydi ve o zamanlardaki huzurunun boncuk boncuk tenine dökülüşünü hem müthiş bir ıstırapla hem de tarifsiz bir keyifle kabullenmişti. Değiştiğini, değiştiklerini, artık o kayısı bademi yedikleri günlerdeki kadar masum ve hayat dolu olmadıklarını, göğün bile eskisi kadar parlak bir renge sahip olamayışını sessizce kabullendi.

O günden sonra ceplerinde kayısı çekirdekleri buldurmaya başladı; olur da bir gün yine aynı delikanlıya rastlarsa birlikte bir duvarın üzerine oturup yiyebilsinler diye. Fakat o da annesiyle o apartman binası önünde kalmış gibiydi. İş çıkışlarında ne kadar etrafına bakınıyor olsa da hiçbir iz göremiyordu, yok olmuştu adeta. Yaşadığı, tekrar var olamayacak kadar eşsiz bir çocukluk anısından ibaretti artık; tıpkı diğerleri gibi.

KEKEME BİR DİVA | BİYOGRAFİ

HİLAL ATLIHAN

“Benzemez kimse sana, tavrına hayran olayım.” diye mırıldanmaya başladık mı o güçlü sesini nasıl da fonda duyuyoruz. “Fikrimin ince gülü, kalbimin şen bülbülü.” derken kelimelere dökemediğimiz naif duyguları bir çırpıda nasıl da kalbimize kazıyoruz. Cumhuriyet’in Divası Müzeyyen Senar 16 Temmuz 1918’de Bursa’da Tanrı vergisi bir yetenek ile doğmuştu. Babası Mehmet Bey, bir kıraathane işletmekte aynı zamanda ilaç yapma ve diş çekme gibi maharetleri sebebiyle “Cerrah” lakabıyla anılmakta; annesi Zehra Hanım ise ipek böcekçiliği yapmaktaydı. Mehmet Bey ve Zehra Hanım’ın üçüncü çocuğuydu Müzeyyen. Adının “Hikmet” olmasını istemişlerdir lakin nüfus işlemlerini üstlenen teyzesinin eşi Ziya Bey ona bu ismi yakıştıramamış ve “Müzeyyen” olarak değiştirmişti. Çocukluğunda ortaya çıkan müzik aşkından hiç vazgeçmemiş ve her geçen gün müziğe tutkuyla bağlanmıştı. Bursa’da düğünlere ve mevlitlere çağrılan Zehra Hanım’ın sesi dillere destandı. Nitekim Zehra Hanım, kızının ilk hocası da olacaktı, altı yaşındayken dönemin türkülerinin önemli bir bölümünü ezberlemişti Müzeyyen. Tam da o günlerde bir sabah uyandığında konuşma güçlüğü çekti Müzeyyen, kimsenin anlayamadığı bir şekilde kekelemeye başlamıştı; sadece şarkı söylerken dili çözölen, kekeme bir bülbül olmuştu. O günü şöyle anlatır Senar: “Müthiş üzüntülüydüm konuşamamak beni mahvediyordu... Ancak bugün düşündüğümde sanki Tanrı bana başka bir şey vermek için kekeme olmamı istemiş. Çünkü konuşamayınca şarkı söylemeye mecbur kalıyordum, yeni bir usul geliştirmiştim artık anlatmak istediklerimi şarkı söyleyerek ifade etmeye başlamıştım, yani sürekli şarkı söyleyen bir insan haline gelmiştim. Bu herhalde sesimin volümüne ve kalitesine olumlu bir etki yapmış olmalıdır. Çünkü bazı heceleri çıkarmak için gırtlaktan farklı sesler çıkarmak durumunda kalıyordum. İşe iyi tarafından bakmak gerekirse kekeme olmasaydım belki bugünkü Müzeyyen Senar olmazdım.”

Sesi ile adeta ruhumuza dokunan, dünyanın bütün yükünü sırtımızdan alan Senar; 11 yaşında müzik eğitimine Anadolu Musiki Cemiyeti’nde başladı. Daha sonra Sadettin Kaynak, Selahattin Pınar ve Mustafa N. Irmak gibi dönemin önemli isimlerine adını duyurup onlardan ders alabilme şansını yakalayıp müzisyenlerin bestelerine sesi ile can vermişti. Henüz 15 yaşında iken İstanbul Radyosu’nda şarkı söylemeye başlamış, adını her geçen gün büyük kitlelere duyurmuştu. Ali Senar ile evliliğinin ardından Soyadı Kanunu’yla “Dombayoğlu” olan soyadını bırakmış ve “Senar” soyadını kullanmıştı ömrü boyunca -bu evlilikten sonra iki evlilik yapmış olmasına rağmen-.

Bir efsane olmuştu herkesin gözünde Müzeyyen Senar. Diva’nın yeteneği, Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk tarafından fark edilince Diva Ulu Önder huzurunda ilk konserini 19 Aralık 1936’da Dolmabahçe Sarayı’nda vermişti. Senar, Atatürk’ü gördüğü ilk anı şöyle anlatır: “Sanki bana bir asır gibi gelen yolculuktan sonra saraya vardık. Girdiğimde bu zamana kadar görmediğim ihtişam, adeta gözlerimi kör etti. Daha da şaşkın olmuştum. Yaveri, takip ettik. Masaların kurulduğu salona girdiğim anda Atatürk’ü gördüm. Bir taraftan dizlerimin bağı çözülmüştü ama sanki uçuyor gibiydim, içimden: ‘Müzeyyen bu Atatürk ve onu görüyorsun. Rüya mıydı acaba?’ diyordum. Atatürk’ü gördüğümde bayılacaktım. Yüzüne bakamadım.”

Son sahne konserlerini 1938’de verdi, daha sonra oldukça nadir etkinliklerde performans sergiledi. 1998 yılında birçok sanatçının da bulunduğu “Bir Ömre Bedel” isimli albümünü yayınladı, o yıl aynı zamanda devlet sanatçısı seçildi. 8 Şubat 2015 tarihinde zatürre dolayısıyla tedavi gördüğü Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi’nde 97 yaşında hayatını kaybetti. Yediden yetmiş hepimizin sevdiği bir efsaneydi o, umutsuzluğun umuda dönüştüğü bir isimdi. O bir devirdi, devrimdi.

İKİ AYRI YOLCULUK | ELEŞTİRİ

İREM N. SERİM

URRAS

MÜLKSÜZLER-Ursula K. LEGUIN

“...bir çizgiye, bir sınır düşüncesine. Ama düşünce gerçektir. Önemliydi. Yedi kuşak boyunca dünyada o duvardan daha önemli bir şey olmamıştı.”

Kült bir ütopya eseri olan Mülksüzler romanı birbirinden belirgin şekilde ayrılmış iki dünyanın arasındaki yolculuğu anlatır: Anarres ve Urras. Biri bolluklarla dolu, yeşilliklerle kaplı canlı ancak yönetilen bir dünya. Diğeri kurak ve yaşama elverişsiz, cansız ancak yöneticinin ve yönetilenin olmadığı bir dünya veya bir uydu. Aslına bakarsanız hangisinin bir diğerin uydusu olduğu hangi taraftan baktığınıza göre değişecektir.

Metis Yayınları tarafından basılan kitap gerek çevrisiyle gerek kitabın ilk sayfalarındaki iki gezegenin küçük harita çizimleriyle gerekse de Bülent Somay'ın son sözüyle okuyucuyu oldukça tatmin edebilecek bir baskı. Türkçeye “Mülksüzler” olarak çevrilen romanın İngilizcedeki asıl adı “The Dispossessed”. Bu ad Dostoyevski'nin Ecinniler olarak dilimize çevrilen ve İngilizcede “The Possessed” olarak geçen kitabına bir gönderme veya tam anlamıyla bir karşılık. Kitapta Odoculuk olarak geçen anarşizmin bir savunması. Mülksüzler'in (kitabın isminin) bu bağlamda “kimseye ait olmamak için hiçbir şeye sahip olmayan” toplum görüşünü niteleyen bir sözcük ve aynı zamanda anarşistleri yakıp döken bir topluluk olarak gören bakış açısına bir cevap olduğu söylenebilir. Sadece ismini anlamak bile kitabı alatmaya yeten iyi bir ön söz oluşturuyor. Yine de son kez kısa cümlelerle anlatmak gerekirse karşımızda insanlığa ve onu içten çürüten hastalığa değinirken ruhunuza degecek ve sizi değişimin özgürlüğüyle tanıştıracak bir kitap duruyor.

“...Değişim özgürlüktür, değişim yaşamdır. Ama artık hiç bir şey değişmiyor! Toplumumuz hasta. Biliyorsun. Sen de onun hastalığını yaşıyorsun.”

DÜŞERKEN-Tarık TUFAN

“İnsanın en ölümcül yarası, içinde anbean büyüyen gitme hevesidir...” Kitabın bize uzun bir yolculuğun haberini verdiği ilk cümlesi. Hayatın bazı yolculukları zorunlu kıldığı bir durumu yaşıyor ana karakterimiz İshak. Issız bir yolda ağır ağır ilerleyen arabanın geri dönüyor gibi duran tekerleklerinin illüzyonunda kaybolan bir hikaye.

İshak arabayı sürerken ve etrafında akıp giden dünyayı görürken olayların onu çektiği noktaya doğru ilerlediğine emindir. Yol arkadaşı olan Julide ise sadece ilerlemesi gerektiğini, hayatlarında aşılması gereken pek çok travmanın olduğunu hissetmektedir. İki de içlerine inen bu yolculuğun bir noktasında uçurumun ucunda durmuşlardır ve onların hikayesini birbirine bağlayan tek nokta da budur. Julide uçuruma önceden varmış, düşerken havada öylece asılı kalmış bazı şeylerle yaşamaya çalışmakta; İshak ise başka yolu olmaksızın uçurumun karşısında öylece durmaktadır. Daha yola çıkmadan bilirler uzun yolculukların ne kadar zor olduğunu. Onlar için en zoru belki de bu yola, bu gidişata alışmaktır. Kitabın ilk 40-50 sayfasında ilerlerken aynı zorluğu okuyucu da yaşıyor.

İshak zaman zaman avuçları arasından kendi hayatının akıp gidişini izlemek zorunda kalıyor. Julide renklerini yitirmek üzere olan bir ressamın tutumuyla, böyle bir durumu gördüğünde hikayenin böyle devam etmesine izin vermek istemiyor ve İshak'ın avuçlarında hayata tutunabilmek için ne kadar umut kaldıysa hepsine sıkı sıkı sarılabilmesi için yardım etmeye karar veriyor. “Tam düşerken sen geldin.” diyor hikâyenin bir noktasında İshak Julide'ye. Sonuç olarak ikisi beraberce İshak'ın hikayesini, hiç görülmemiş bir annenin yüzünü, fotoğrafını, ondan kalan en ufak anıları şehir şehir ararken bulurlar kendilerini. Arayışları ressamın belki de son portesiyle biter.

Sayı 5 Yıl: 3 Ocak 2019

Karanfil
Kültür Sanat ve
Edebiyat Fanzini

*Derken karanfil elden ele
Görüyorsun ya bir sevdayı büyütüyoruz
seninle*

Edip CANSEVER

BEŞİR SEVİM TUĞÇE KAPUSUZ İREM SERİM BİRGÜL SARAÇ EBRAR
ÖZTÜRK FEYZA ERDOĞAN BÜŞRA SARIKAYA KAAN BAŞKESEN KAAN
GÜNAY ÖZGE ÖZMEN MELİH KALE BEYZA ERDUGAN ALPEREN AKKURT
İREM EJDEROĞLU NESİBE KARABULUT ŞULE SİNÇAN BETÜL BÜYÜK
ZEHRA ÇİFTÇİ EDİP ERDEM ŞULE ALADEMİR ZEYNEP GÜRBÜZ HİLAL
ATLIHAN